

หน้าที่ของการสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกลางและ
ภาษาไทยถิ่นอีสาน ของหนูหิน ในการ์ตูนเรื่อง หนูหิน อินเดอะซิตี
**The Function Semantics of Code-switching between Central
Thai and Northeastern Thai in Nu-Hin in the City Cartoon**

พิมพ์ไพยม พัททะ¹ และ บัญญัติ สาลี²

Pimpayom Pitak¹ and Banyat Salee²

¹สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

¹Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences

²ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

²Department of Thai and Oriental Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences

^{1,2} มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{1,2} Mahasarakham University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหน้าที่ของการสลับภาษาของหนูหิน
ในการ์ตูนเรื่องหนูหิน อินเดอะซิตี โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือการ์ตูน
พ็อกเก็ตบุ๊ก 4 สี เรื่องหนูหิน อินเดอะซิตี ของสำนักพิมพ์บันลือสาสน์ แต่งโดย
ผดุง ไกรศรี (เอ๊ะ) จำนวน 88 เล่ม

ผลการวิจัยพบว่า ในหนังสือการ์ตูนเรื่องหนูหิน อินเดอะซิตี มีหน้าที่
ของการสลับภาษาของหนูหิน จำนวน 5 หน้าที่ คือ หน้าที่การยกย่องคำ หน้าที่
การเจาะจงผู้รับสาร หน้าที่การอุทาน หน้าที่การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ และหน้าที่

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “หน้าที่และความหมายการเลือกภาษาและการสลับภาษาของหนูหินใน
การ์ตูนเรื่อง หนูหิน อินเดอะซิตี” หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

การขยายความ โดยพบว่า หน้าเพื่อการยกถ้อยคำมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.91 รองลงมาคือ หน้าที่มีการขยายความ คิดเป็นร้อยละ 21.19 หน้าที่มีการซ้ำถ้อยคำ คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ 8.61 หน้าที่มีการอุทาน คิดเป็นร้อยละ 4.64 และหน้าที่ที่พบน้อยที่สุดคือ หน้าที่มีการเจาะจงผู้รับสาร คิดเป็นร้อยละ 2.65

คำสำคัญ: หน้าของการสลับภาษา, ภาษาไทยกลาง, ภาษาไทยถิ่นอีสาน, หนูค้น อินเดอะซิตี้

Abstract

This paper aims to study the Function Semantics of Code-switching between Central Thai and Northeastern Thai in Nu-Hin in the City cartoon. The data were collected from the four colour pocket cartoon books. The name was Nu-Hin in the city of Bunluasarn Publisher written by Phadung Kraisi (Aoe). There were 88 books.

The result of the Nu-Hin in the city cartoon books had 5 the functions of language code-switching. These were the Quotation, the message qualification, the reiteration, the interjection, and the addressee specification. The result suggests that the function for quotation was 62.91%; the message qualification was 21.19%; the reiteration was 8.61%; the interjection was 4.64%, and the addressee specification was 2.65%. The percentage showed how much each function was used in the code-switching between Central Thai and Northeastern Thai.

Keywords : Function Semantics of Code-switching, Central Thai, Northeastern Thai, Nu-Hin in the City

บทนำ

การ์ตูนเป็นสื่อที่แสดงออกทางความคิดและสร้างพื้นที่ให้ตัวละครโลดแล่นเสมือนจริง สิ่งที่ปรากฏจากตัวละคร ได้สอดแทรกหลายอย่างไว้ในนั้น ไม่ว่าจะเป็นภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม และสิ่งต่างๆ ที่ตัวละครได้ถ่ายทอดผ่านพื้นที่ที่ผู้เขียนสร้างไว้ การ์ตูนจึงเป็นสื่อสำคัญในการช่วยสืบสานความเป็นภาษาไทยให้คงอยู่ การ์ตูนเรื่องหนูหินเป็นการ์ตูนที่มีลักษณะการใช้ภาษาที่โดดเด่น โดยเฉพาะการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานสลับปะปนกับภาษาไทยมาตรฐาน การ์ตูนเรื่องหนูหินเป็นผลงานการเขียนของผดุง ไกรศรี (เอ๊ะ) ตีพิมพ์ครั้งแรกในหนังสือการ์ตูนมหาสนุก ช่วงปลายปี พ.ศ. 2538 ในชุดหนูหิน อินเตอร์ เมื่อ พ.ศ. 2539 ได้รับการรวมเล่มโดยเฉพาะ ชื่อเรื่อง หนูหิน อินเตอร์และภายหลังการ์ตูนเรื่อง หนูหิน อินเตอร์ถูกรวบรวมอีกครั้งในรูปแบบการ์ตูนสี ในชื่อเรื่องหนูหิน อินเดอะซิตี

หนูหิน อินเดอะซิตีเป็นนิตยสารรายสัปดาห์ ประเภทข่าว ความโดดเด่นของการสร้างตัวละคร ทำให้การ์ตูนเรื่องหนูหิน อินเดอะซิตี เป็นที่น่าสนใจ เพราะไม่เพียงแต่จะได้รับความชื่นชอบเท่านั้น แต่ผู้อ่านยังได้เรียนรู้ภาษาไทยถิ่นอีสานและวัฒนธรรมอีสานที่สอดแทรกอยู่ในคำพูดของตัวละครด้วย จากการสำรวจหนังสือการ์ตูนที่ได้รับความนิยมของนักอ่านการ์ตูนไทย โดยผ่านเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์บันลือสาส์น ซึ่งเปิดให้ลงคะแนนความสนใจเฉพาะหนังสือที่มีความนิยม ผลปรากฏว่าหนูหิน อินเดอะซิตี ได้รับคะแนนความสนใจและผู้อ่านต้องการจะติดตามผลงานในเล่มต่อไปมากที่สุด อยู่ที่ร้อยละ 38.47 หรือเท่ากับ 890 คน จากจำนวนคนทั้งหมดที่ลงคะแนน 2,329 คน และที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือการ์ตูนเรื่องนี้ถูกนำมาถ่ายทอดเป็นภาพยนตร์เรื่อง “หนูหิน อินเดอะมูฟวี่” ในปีพ.ศ. 2549 ซึ่งสร้างโดย 4 บริษัท ได้แก่ สหมงคลฟิล์มอินเตอร์เนชั่นแนล วิธิตาแอนิเมชัน ภาพยนตร์หรรษา และมีม่อน (บันลือสาส์น, 2547) โดยออกฉายเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2549 ทำรายได้ 57.8 ล้านบาทเป็นลำดับที่ 6 จากภาพยนตร์ที่ฉายในปีเดียวกันทั้งสิ้น 44 เรื่อง และในปี พ.ศ. 2557 หนูหินถูกออกแบบให้กลายเป็นสติ๊กเกอร์ในแอปพลิเคชันไลน์ (Line) ซึ่งมีจำนวนผู้ดาวน์โหลดกว่า 3 แสนครั้ง (หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ, 2557)

การ์ตูนเรื่อง หนูหิ้น อินเดอะซิตี มีตัวละครเอก คือ หนูหิ้น เด็กสาวอายุ 17 ปี จากบ้าน โนนหินแห่ อำเภอดงเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี แรกเริ่มหนูหิ้น ตั้งใจเดินทางมากรุงเทพเพื่อมาเป็นสาวโรงงานเช่นเดียวกับคนอื่นๆ ในหมู่บ้าน แต่สุดท้ายด้วยเหตุบังเอิญหนูหิ้นจึงได้มาเป็นคนรับใช้บ้านคุณมิลค์ซึ่งเป็นบ้านตระกูลผู้ดีเก่า นิสัยส่วนตัวของหนูหิ้นเป็นคนจิตใจดี ร่าเริง ตลก ใส่ชื่อ แต่ซุ่มซ่าม บ่อยครั้งที่ความซุ่มซ่ามและใส่ชื่อของหนูหิ้นทำให้เกิดความโกลาหลวุ่นวายอยู่บ่อยครั้ง หนูหิ้นชอบร้องเพลงลูกทุ่งเป็นประจำ และมีความสามารถในการดัดแปลงเนื้อร้องของต้นฉบับเพื่อความสนุกสนาน ส่วนรูปร่างหน้าตามีลักษณะเด่นคือ ผมสั้น ตัดผมหนาม്മ้า และติดกับสองข้าง เป็นคนรูปร่างเล็ก ใบหน้ากว้าง จมูกแบน ลักษณะการแต่งกายใส่เสื้อคอกระเช้ากับผ้าถุง ตัวละครเอกอีกตัวหนึ่งของเรื่อง คือ คุณมิลค์ เจ้านายของหนูหิ้นเป็นสาวสวย หน้าตาดี หนูหิ้น ด้วยความสวยจึงทำให้ถูกพวกคนเจ้าชู้เข้ามาจีบ บ่อยๆ คุณมิลค์จึงมักวางตัวเชิดหยิ่งกับผู้ชายเจ้าชู้เพื่อกั้นคนไม่จริงใจ นิสัยส่วนตัวเป็นคนงก เจ้าศเจ้าอย่าง แต่จิตใจดี ร่าเริง รักและเมตตาหนูหิ้นเหมือนน้องสาว

ความโดดเด่นในการใช้ภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่องหนูหิ้น อินเดอะซิตี คือ การใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานสลับกับการใช้ภาษาไทยกลางของตัวละคร โดยเฉพาะตัวละครเอกที่ชื่อว่า หนูหิ้น จะใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานซึ่งเป็นภาษาแม่กับเจ้านายที่มีความคุ้นเคยเพราะหนูหิ้นใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานในการสนทนาด้วยบ่อยครั้ง หรือใช้กับเพื่อนสนิทชาวอีสานที่เข้ามาทำงานเป็นสาวใช้เช่นเดียวกัน และพบการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานกับคนที่รู้จักซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนภายในหมู่บ้าน ส่วนกับคนภายนอกจะสื่อสารด้วยภาษาไทยกลาง แต่มีภาษาไทยถิ่นอีสานปนบ้างเล็กน้อย แล้วแต่สถานการณ์และสถานที่จากการปรากฏของการสลับภาษาในการ์ตูนเรื่องหนูหิ้น อินเดอะซิตี ทำให้เห็นถึงหน้าที่และความหมายที่อยู่เบื้องหลังของการใช้ภาษานั้นๆ เพราะแต่ละคำที่ใช้แต่ละสถานการณ์มีหน้าที่ของการสลับภาษาที่แตกต่างกัน และแต่ละหน้าที่ได้ส่งผลถึงความหมายของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาหน้าที่ของการสลับภาษาของหนูหิน ในการ์ตูนเรื่อง หนูหิน อินเดอะซิตี

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในเรื่องหน้าที่ของการสลับภาษาในหนังสือการ์ตูนเรื่อง หนูหิน อินเดอะซิตี นี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของกัมเปอร์ซ (Gumperz) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกัมเปอร์ซได้ระบุไว้ว่า หน้าที่ของการสลับภาษาในการสื่อสารมี 6 หน้าที่ ได้แก่ การยกย่องคำการเจาะจงผู้รับสาร การอุทาน การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ การขยายความ และการทำให้ข้อความเป็นเรื่องส่วนตัว กัมเปอร์ซอธิบายว่าหน้าที่ของการสลับภาษาทั้ง 6 หน้าที่คล้ายกับตัวบอกความหมายจากบริบทซึ่งเป็นได้ทั้งสถานการณ์ภาษาและจากตัวภาษาเอง (Gumperz, 1982)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจและศึกษาหนังสือ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสลับภาษาและหน้าที่ของการสลับภาษา
2. เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้
 - 2.1 กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการศึกษาเรื่อง การสลับภาษา และหน้าที่ของการสลับภาษา
 - 2.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือการ์ตูนพ็อกเก็ตบุ๊ก 4 สี เรื่อง หนูหิน อินเดอะซิตี ของสำนักพิมพ์บันลือสาสน์ แต่งโดย ผดุง ไกรศรี (เอ๊ะ) จำนวน 88 เล่ม ตั้งแต่เล่ม 1 ถึงเล่ม 88
3. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แนวคิดเรื่อง หน้าที่การสลับภาษาของกัมเปอร์ซ (Gumperz)
4. การนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลโดยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์บทสนทนาของหนูหินจากหนังสือการ์ตูนเรื่อง หนูหิน อินเดอะซิตี จำนวน 8 เล่ม พบว่า ในหนังสือการ์ตูนเรื่องนี้มีหน้าที่ในการสลับภาษาจำนวน 5 หน้าที่ คือ การยกยอคำ การเจาะจงผู้รับสาร การอุทาน การซ้ำคำยอคำเพื่อเน้นย้ำ และการขยายความ ดังนี้

1. การยกยอคำ (Quotation)

เป็นการสลับภาษาที่เกิดจากผู้รู้สองภาษาไม่ทราบหรือไม่แน่ใจว่าควรจะใช้คำใดในการสื่อสาร จึงเลือกใช้ภาษาที่ตนเองมีความถนัดที่สุด ซึ่งกัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982) อธิบายว่าการยกยอคำเกิดจากผู้รู้สองภาษาไม่รู้ว่าจะใช้คำใดให้เหมาะสมกับเรื่องที่กำลังพูดอยู่ด้วยภาษานั้นจึงเกิดการสลับไปใช้อีกภาษาหนึ่ง ที่คิดว่าเหมาะสมตรงกับหัวข้อที่กำลังสนทนามากกว่าโดยเป็นการยกยอคำของบุคคลอื่น คำยอคำที่ใช้ทั่วไปในสังคม หรือคำยอคำและสำนวนที่มาจากหนังสือและผู้รู้สองภาษามีความตระหนักในการใช้ภาษามากที่สุด

จากข้อมูลปรากฏหน้าที่การยกยอคำในการสนทนาของหนูหินที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานสลับกับภาษาไทยกลาง ทั้งหมด 95 คำ เช่น

ตัวอย่าง 1

พี่ทอง: ว่าไง...แบกกระเป๋ามาไหน...จะกลับบ้านต่างจังหวัดหรือคุณหนูหิน...
หนูหิน: เปล่าค่ะ...หนูหินจะมาขอทำงานที่บ้านพี่ทอง
พี่ทอง: ทะเลาะกับคุณมิลค์มาหรือหนูหิน
หนูหิน: ม่ายช่วยค่ะ หนูลาออกเอง
พี่ทอง: โอเคๆ เข้ามาสิ ที่นี้งานหนักนะ
หนูหิน: ป๋อ ค่ะ หนูหินสู้ตายค่ะ

(เล่ม 4 หน้า 63)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างพี่ทองและหนูหิ้น เมื่อหนูหิ้นน้อยใจที่คุณมิลค์จ้างแม่ครัวคนใหม่ จึงลาออกแล้วมาขอทำงานที่บ้านพี่ทอง ซึ่งบ้านอยู่ติดกันกับคุณมิลค์ การสลับภาษาข้างต้นใช้คำว่า “บือ” ในความหมายว่า “ไม่เกียจ” เป็นการสลับภาษาเพื่อยกถ้อยคำ ซึ่งคำว่า “บือ” เป็นภาษาไทยถิ่นอีสาน ที่หนูหิ้น มีความรู้ในความหมายของคำศัพท์มากกว่า คำว่า “ไม่เกียจ” ในภาษาไทยกลาง

ตัวอย่าง 2

คุณมิลค์: สนุกจัง...ไม่ผิดหวังที่ได้มาเที่ยวบ้านของไอ้หนูหิ้น
พี่ทอง: อย่างนี้มาทุกปีนะครีบ แฮะๆ
หนูหิ้น: คุณมิลค์ คุณส้มโอ พี่ทอง ถั่วปิ้งค่า...กับข้าวโป่ง

(เล่ม 7 หน้า 55)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างคุณมิลค์ พี่ทอง และหนูหิ้น เมื่อหนูหิ้นพาคุณมิลค์ คุณส้มโอ และพี่ทอง มาเที่ยวที่บ้านโนนหินแห่ และได้ร่วมทำบุญตั้งกองผ้าป่า การสลับภาษาข้างต้นใช้คำว่า “ข้าวโป่ง” ในความหมายว่า “ข้าวเหนียวหุง” เป็นการสลับภาษาเพื่อยกถ้อยคำ ซึ่งคำว่า “ข้าวโป่ง” เป็นภาษาไทยถิ่นอีสานที่หนูหิ้นมีความรู้ในความหมายของคำศัพท์มากกว่า คำว่า “ข้าวเหนียวหุง” ในภาษาไทยกลาง

ตัวอย่าง 3

ยามช่อง 3: อ๊ะ! เดียวกันครับจะไปไหนครับ
หนูหิ้น: อ้อ! มาฝากเงินค่ะ
ยามช่อง 3: จะฝากให้ใครครับ
หนูหิ้น: อ้อให้คุณมิลค์เจ้านายหนูหิ้นค่ะ
ยามช่อง 3: คุณมิลค์...เอ! ใครหว่า...เป็นดาราหรือพนักงานที่นี่ครับ
หนูหิ้น: ไม่ได้เป็นอะไรทั้งนั้นแหละค่ะ แต่คุณมิลค์ให้หนูเอาเงิน มาฝากธนาคาร พอหนูไปถึง... พนักงานก็บอกให้ไปช่อง 7 หนูไม่ไป...ไปอีกธนาคาร เขาก็บอกให้มาช่อง 3 เอ้า! ช่อง 3 ก็ช่อง 3 หนูก็เลยแท้แล้ว มาถึงนี่
ยามช่อง 3: โอ้ว!

(เล่ม 38 หน้า 20)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างระหว่างยามช่อง 3 และหนูหิ้นที่กำลังสนทนาเรื่อง การฝากเงินธนาคาร ซึ่งคุณมิลค์วานให้หนูหิ้นนำเงินไปฝากที่ธนาคาร แต่ด้วยความที่ไม่เข้าใจ เมื่อพนักงานบอกให้ไปฝากเงินที่ช่องบริการที่ 3 แต่หนูหิ้นเข้าใจว่า ต้องมาฝากที่สถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 ทำให้หนูหิ้นต้องเดินทางมาถึงสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 การสลับภาษาข้างต้นใช้คำว่า “ແ່ແລ້” ในความหมายว่า “รับมาอย่างด่วน” เป็นการสลับภาษาเพื่อยกยอคำ ซึ่งคำว่า “ແ່ແລ້” เป็นภาษาไทยถิ่นอีสานที่หนูหิ้น มีความรู้ในความหมายของคำศัพท์มากกว่า

2. การเจาะจงผู้รับสาร (Addressee Specification)

เป็นการสลับภาษาที่เกิดจากความตั้งใจของผู้พูดที่เจาะจงเลือกใช้ภาษาใดกับคู่สนทนา ซึ่งกัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982) อธิบายว่า การเจาะจงผู้รับสาร คือ เป็นการสลับภาษาที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจของผู้พูดที่จะส่งสารให้กับคนหนึ่งคนใด โดยเฉพาะอาจเป็นการบอกกล่าวการตั้งถามคำถามหรือเป็นการออกคำสั่งก็ได้

จากข้อมูลปรากฏหน้าว่าการเจาะจงผู้รับสาร ในการสนทนาของหนูหิ้นที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานสลับกับภาษาไทยกลาง ทั้งหมด 4 เหตุการณ์ เช่น

ตัวอย่าง 1

- ดอน: หนูขอโทษ...หนูหยิบไปเอง ฮือ ๆ อย่าจับหนูเข้าคุกเลยนะคะ
คุณมิลค์: อืม! มิน่า...นี่กว่าลืมหึบ...ก็ยั้งดีที่เธอสำนึกได้แล้วเอามาคืน...
เอ้อแล้วจะยืมมัย...เงิน
หนูหิ้น: โห! คุณมิลค์...ใจดีจริง ๆ นางฟ้านางเอกสุด ๆ จ้อยูกันจนตายเลยละ
คุณมิลค์: เออ! คำโบราณตาทะตูกของเธอนะใช้ได้เนะ
หนูหิ้น: นี่! เขาให้ได้แล้ว หนทวย
ดอน: จ้อย ๆ

(เล่ม 37 หน้า 70)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างดอน คุณมิลค์และหนูหินที่กำลังสนทนาถึงนาฬิกาของคุณมิลค์ ที่ดอนหยิบไป ในครั้งแรกมีเจตนาขโมยเพื่อนำไปขาย เพราะต้องการเงินไปรักษาแม่ที่ป่วย แต่เมื่อสำนักได้จิ้งน่านาฬิกามาคืน การสลับภาษาข้างต้นใช้คำว่า “เขาให้ได้แล้ว หนอย” ในความหมายว่า “หยุดร้องให้ได้แล้ว ร้าคาญ” เป็นการสลับภาษาเพื่อระบุรับสารอย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งจะเห็นว่าก่อนหน้านี้หนูหินสนทนากับภาษาไทยกลางกับคุณมิลค์ แต่เมื่อสนทนากับดอน หนูหินเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน ทั้งนี้เพราะหนูหินและดอนมีความเข้าใจและเป็นผู้รู้ในภาษาไทยถิ่นอีสานเช่นเดียวกัน

ตัวอย่าง 2

หนูหิน: เอาบ่ดอน
ดอน: เอาไปเฮ็ดหยัง นี่ยังขวบ่พอดั
หนูหิน: เออ! แม่น...โตมันคนดอนเนาะฮิ
หนูหิน: พี่คะ...พรุ่งนี้ขายมั้ยะ
คนขายครีม: ขายคะ
หนูหิน: ปะดอน...ม้ออื่นค่อยมาซื้อ
ดอน: อ้อ! ซื้อผู้เดียวโลด

(เล่ม 28 หน้า 43)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างหนูหิน ดอน และคนขายครีมที่กำลังสนทนาในขณะที่หนูหินสนใจซื้อครีมหน้าขาว การสลับภาษาข้างต้นเป็นการสลับภาษาเพื่อระบุรับสารอย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งจะเห็นว่า หนูหินสนทนากับภาษาไทยกลางกับคนขายครีม แต่เมื่อสนทนากับดอนซึ่งเป็นคนอีสานเหมือนกัน หนูหินเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ตัวอย่าง 3

ดอน: หอม....
หนูหิ้น: เอาสาตไปปูไกล้ๆ คุณมิลค์...เพื่อเพิ่นลิเอ็นใช้
หนูหิ้น: มีอะไรให้หนูรับใช้เรียกได้เลยนะคะ
คุณมิลค์: อะไรนะหนูหิ้น หอมจัง
หนูหิ้น: สเด็กเสื่อร้องไห้ค่า

(เล่ม 59 หน้า 18)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างดอน หนูหิ้น และคุณมิลค์ ในระหว่างกำลังกินสติก การสลับภาษาข้างต้นใช้คำว่า “เอาสาตไปปูไกล้ๆ คุณมิลค์...เพื่อเพิ่นลิเอ็นใช้” ในความหมายว่า “เอาเสื่อไปปูไกล้ๆ คุณมิลค์ เพื่อท่านจะเรียกใช้” เป็นการสลับภาษาเพื่อระบุผู้รับสารอย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งจะเห็นว่า ก่อนหน้านั้นหนูหิ้นสนทนากับภาษาไทยถิ่นอีสานกับดอน แต่เมื่อสนทนากับคุณมิลค์ หนูหิ้นใช้ภาษาไทยกลางในการสนทนา

3. การอุทาน (Interjection)

เป็นการสลับภาษาที่ใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งในการอุทาน ซึ่งกัมเปิร์ซ (Gumperz, 1982) อธิบายว่า การอุทานเป็นการสลับภาษาด้วยคำอุทานในภาษาใดภาษาหนึ่งเพื่อแสดงความรู้สึกและอารมณ์ของผู้พูด

จากข้อมูลปรากฏหน้าที่การอุทานในการสนทนาของหนูหิ้นที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานสลับกับภาษาไทยกลาง ทั้งหมด 7 ประโยค เช่น

ตัวอย่าง 1

คุณมิลค์: อืม! เจ็บใจนัก
หนูหิ้น: เจ็ด! ครูปาดกสว่าง เจ็บใจอะไรใครมาเหรอะคะคุณมิลค์
คุณมิลค์: ก็ย่ายลูกหมานั่นนะ

(เล่ม 19 หน้า 61)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างคุณมิลค์กับหนูหิ้น ซึ่งคุณมิลค์กำลังโมโหให้รุ่นน้องที่มหาวิทยาลัย เลย์ฟาดกระเป๋าสีโซฟา ทำให้หนูหิ้นที่ทำความสะอาดยุ่บริเวณนั้นตกใจ การสลับภาษาข้างต้นใช้คำว่า “เจ็ด! คุรบาตกล่าง” ซึ่งแปลว่า “พระตกบ่อน้ำ” แต่เมื่อ “เจ็ด! คุรบาตกล่าง” มาเป็นคำอุทาน เมื่อมีเหตุการณ์ใจจนสะดุ้ง ไม่ได้มีความหมายตรงตัวว่า พระตกบ่อน้ำ แต่อย่าได้

ตัวอย่าง 2

คุณส้มโอ: ว้าย! ตายแล้ว...ให้รอแป็บเดียว ยืนหลับเฉยเลย ไอ้หนูหิ้น
หนูหิ้น: เจ๊! หมกฮวก

(เล่ม 35 หน้า 51)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างคุณส้มโอ กับหนูหิ้น ในระหว่างที่คุณส้มโอกำลังเลือกซื้อของ จึงให้หนูหิ้นยืนรอ แต่หนูหิ้นแอบหลับ เมื่อคุณส้มโอปลุกจึงสะดุ้งตื่น การสลับภาษาข้างต้น ใช้คำว่า “เจ๊! หมกฮวก” ซึ่งความหมายคือ “หมกลูกอ๊อด” แต่เมื่อ “เจ๊! หมกฮวก” มาเป็นคำอุทาน ก็ไม่ได้มีความหมายตรงตัวว่า หมกลูกอ๊อด แต่อย่างใด

ตัวอย่าง 3

คุณมิลค์: ไอ้หนูหิ้น
หนูหิ้น: ว้าย! อีแหม่ตกละปลาแดก หนอนหม่น ญี๊ดๆ

(เล่ม 65 หน้า 57)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างคุณมิลค์ กับหนูหิ้น ในขณะที่หนูหิ้นกำลังชมสวน คุณมิลค์ย่องมาเงียบๆ แล้วเรียกหนูหิ้นด้วยเสียงอั้นดัง ทำให้หนูหิ้นตกใจ การสลับภาษาข้างต้น ใช้คำว่า ว้าย! อีแหม่ ตกละปลาแดก หนอนหม่น ญี๊ดๆ ซึ่งความหมายคือ แม่ตกละปลาร้า หนอนเลยชอนไช ยุ่มยั้ม แต่เมื่อ “ว้าย! อีแหม่ ตกละปลาแดก หนอนหม่น ญี๊ดๆ” มาเป็นคำอุทาน ก็ไม่ได้มีความหมายตามนั้นแต่อย่างใด

4. การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ (Reiteration)

เป็นการสลับภาษาที่ผู้รู้สองภาษาใช้ภาษาที่ต่างกันพูดคำที่มีความหมายเดียวกัน เพื่อเน้นย้ำให้ข้อความมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งกัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) อธิบายว่า การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ คือถ้อยคำที่พูดไปแล้วในภาษาหนึ่งถูกพูดซ้ำอีกครั้งในความหมายเดียวกันด้วยอีกภาษาเพื่อเน้นให้ถ้อยคำนั้นมีความชัดเจนมากขึ้น

จากข้อมูลปรากฏหน้าว่าการซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ ในการสนทนาของหนูหินที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานสลับกับภาษาไทยกลาง ทั้งหมด 13 คำ เช่น

ตัวอย่าง 1

- หนูหิน: ถ้าคุณมิลค์จะไม่ให้หนูไปจ่ายตลาด คุณมิลค์ต้องแจ่งล่งหน้า
สามวัน ตามกฎของ กระทรวงแรงงานฯ
คุณมิลค์: นั้น...ฟังมันมั่วนี้ม ที่ไม่ยอมนะ...จริง ๆ แล้วนัดเจอใคร
ที่ตลาดรีเปล่ายะคุณหนูหิน
หนูหิน: อ้อ! ไม่ใช่ะคะ ไม่จริง บ่แม่น หื้อ โน ค่ะ

(เล่ม 3 หน้า 50)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างคุณมิลค์ กับหนูหิน เมื่อคุณมิลค์สังเกตได้ถึงความผิดปกติของหนูหิน เพราะต้องออกไปตลาดทุกวัน ทั้งที่ไม่ได้ไปซื้ออะไร คุณมิลค์จึงสันนิษฐานว่า หนูหินต้องออกไปพบใครสักคนแน่ ๆ จึงพูดตักคอไว้ว่าจะออกไปซื้อของเอง หนูหินไม่ต้องไป การสลับภาษาข้างต้น ใช้คำว่า “บ่แม่น หื้อ” ในความหมายว่า “ไม่ใช่” เมื่อสังเกตจากคำพูดข้างต้นจะพบว่า หนูหินใช้คำว่า ไม่ใช่ ไม่จริง ก่อนคำว่า บ่แม่น หื้อ และยังมีการใช้คำว่า โน ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษ หลังคำว่า บ่แม่น หื้อ ซึ่งคำเหล่านั้นมีความหมายเดียวกัน

ตัวอย่าง 2

หนูหิน: อ้อ! เพลงปิ้งตุ๊กแกกินแก๊วโรคชางตานขโมยคะ อีอิ
คุณมิลค์: อูแหวะกินลงไปได้ไง
คุณหิน: เอ้า! คุณมิลค์ไม่รู้อะไร...ตุ๊กแกเนี่ย...มันเป็นยานะคะ...
แถวบ้านหนูเขาจับลอกหนังตากแห้งส่งไปขายที่ต่างประเทศ
ราคาแพง ตัวละตั้งหลายบาท...

(เล่ม 20 หน้า 56)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างหนูหิน กับคุณมิลค์ ซึ่งสนทนา
ในระหว่างที่หนูหินกำลังร้องเพลงปิ้งตุ๊กแก การสลับภาษาข้างต้น ใช้คำว่า “โรคชาง”
ในความหมายว่า “โรคตานขโมย” เมื่อสังเกตจากคำพูดข้างต้นจะพบว่า หนูหินใช้คำว่า
โรคชาง ก่อนคำว่า ตานขโมย ซึ่งทั้งสองคำมีความหมายเดียวกัน

ตัวอย่าง 3

คุณมิลค์: ฉันลืมกระเป๋ากล้องในห้องฉัน เข้าไปเอามาให้ฉันที่มหาลัย
ด่วนเลยนะ มีเวลาครึ่งชั่วโมง

หนูหิน: มันจะทันหรอคะ แคครึ่งชั่วโมง
คุณมิลค์: ไม่รู้ล่ะ ถ้าเอามาให้ฉันไม่ทัน ฉันไล่เธอออก
หนูหิน: บังคับ ช่มเหง เหมบเต็งเข้าไป

(เล่ม 34 หน้า 30)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างคุณมิลค์ กับหนูหิน เมื่อคุณมิลค์
จะไปทัศนศึกษา แต่ลืมกล้องถ่ายรูป จึงโทรศัพท์บอกให้หนูหินตามเอากล้องมาให้
การสลับภาษาข้างต้น ใช้คำว่า “เหมบเต็ง” ในความหมายว่า “ช่มเหง กัดขี”
เมื่อสังเกตจากคำพูดข้างต้นจะพบว่า หนูหินใช้คำว่า เหมบเต็ง หลังคำว่า ช่มเหง
ซึ่งทั้งสองคำมีความหมายเดียวกัน

5. การขยายความ (Message Qualification)

เป็นการสลับภาษาที่มีการอธิบายถ้อยคำให้มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งกัมเปอร์ซ (Gumperz, 1982) อธิบายว่า การขยายความเป็นการขยายถ้อยคำที่กล่าวมาแล้วในภาษาหนึ่งให้เข้าใจง่ายขึ้นด้วยอีกภาษาซึ่งเกิดจากผู้รู้สองภาษาใช้การสลับภาษาอย่างตั้งใจเพื่อขยายความของถ้อยคำให้มีความชัดเจนและทำให้ผู้ฟังเข้าใจมากขึ้น

จากข้อมูลปรากฏหน้าว่าการขยายความ ในการสนทนาของหนูหิ้นที่ใช้ภาษาไทย ถิ่นอีสานสลับกับภาษาไทยกลาง ทั้งหมด 32 คำ เช่น

ตัวอย่าง 1

- หนูหิ้น: มาแล้วค่า
คุณส้มโอ: ไปทำอะไรมา!
คุณมิลค์: ไอนี้...ประสาท
หนูหิ้น: บ่แม่นค่า ไม่ประสาทค่า...ไปใส่พระมา หลวงพ่อคุณ,
हार, बग, लब รุ่งผีเห็นเปิดแท่แล
คุณมิลค์: อะไรเปิดแท่แล
หนูหิ้น: อ้อ! แปลว่า ผ่นแนบ แบบไม่เห็นฝุ่น อะไรทำนองนั้นละค่า...
(เล่ม 1 หน้า 35)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างหนูหิ้น คุณส้มโอ และคุณมิลค์ที่กำลังพูดถึงอาการกลัวผีของหนูหิ้น จนต้องไปวิ่งใส่สร้อยพระ การสลับภาษาข้างต้นใช้คำว่า “เปิดแท่แล” ในความหมายว่า “ผ่นแบบไม่เห็นฝุ่น” เป็นการสลับภาษาเพื่อขยายความ ซึ่งหนูหิ้นสามารถอธิบายความหมายได้อย่างถูกต้อง เพราะเข้าใจความหมายของทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี

ตัวอย่าง 2

คุณมิลค์: กลับได้แล้ว เย็นนี้ค่อยฉลองที่บ้าน
หนูหิน: อ้าว! เอาอะไรมาจิ้นดีคะ
คุณมิลค์: จิ้น อะไร?
หนูหิน: เอ้า! จิ้นก็แปลว่าฉลอง มีมหรสพ หนังสือหมอลำดีคะคุณมิลค์
(เล่ม 6 หน้า 30)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างคุณมิลค์ กับหนูหิน หลังจาก
ที่ใส่บาตรในวันคล้ายวันเกิดของคุณมิลค์เรียบร้อยแล้ว คุณมิลค์จึงรีบชวนหนูหิน
กลับบ้าน เพื่อเตรียมงานเลี้ยงในตอนเย็น การสลับภาษาข้างต้นใช้คำว่า “จิ้น”
ในความหมายว่า “ฉลอง” เป็นการสลับภาษาเพื่อขยายความ

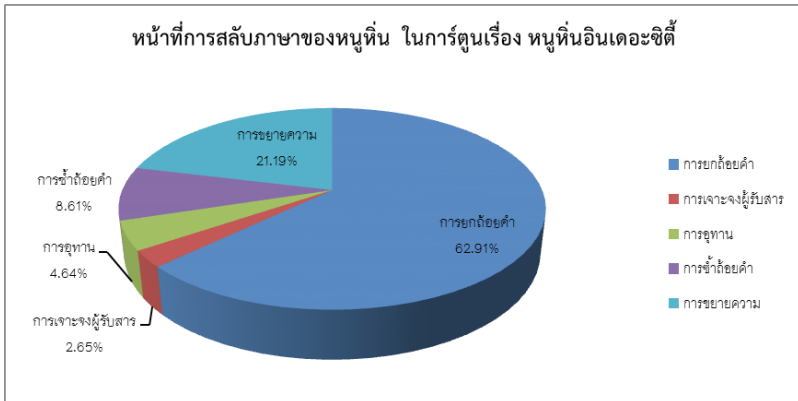
ตัวอย่าง 3

หนูหิน: ว้าว! สั้มค่า
คุณมิลค์: ไม่ใช่สิสั้ม...ม่วงประกายทอง
หนูหิน: ฮู้ค่า...สั้มที่ว่าภาษาอีสานค่า
คุณมิลค์: อะไร! สั้มอะไร!
หนูหิน: สั้มก็คือเปรี้ยวค่า สั้มที่คุณมิลค์จะทำเปรี้ยวค่า...
(เล่ม 86 หน้า 43)

บทสนทนาข้างต้นนี้เป็นการสนทนาระหว่างหนูหิน กับคุณมิลค์ ซึ่งสนทนา
ในตอนที่คุณมิลค์ จะทำสั้ม เลยวานให้หนูหินไปชื้อน้ายามาให้ การสลับภาษา
ข้างต้นใช้คำว่า “สั้ม” ในความหมายว่า “เปรี้ยว” เป็นการสลับภาษาเพื่อขยายความ
ซึ่งคำว่า เปรี้ยว เป็นคำศัพท์แสง มีความหมายว่า ทนสมัย ล้ายุค

จากการวิเคราะห์บทสนทนาของหนูหิน แสดงเป็นสถิติการพบหน้าที่การสลับ
ภาษาของหนูหิน ในการ์ตูนเรื่อง หนูหิน อินเดอะซิตี้ ดังนี้

แผนภูมิ 1 : หน้าที่การสลับภาษาของหนูหินในการ์ตูนเรื่อง หนูหินอินเดอะซิตี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหน้าที่ของการสลับภาษาของหนูหินในการ์ตูนเรื่อง หนูหิน อินเดอะซิตี โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือการ์ตูนที่ออกเกิดชุด 4 สี เรื่องหนูหิน อินเดอะซิตี ของสำนักพิมพ์บันลือสาสน์ แต่งโดย ผดุง ไกรศรี (เอ๊ะ) จำนวน 88 เล่ม ใช้แนวคิดเรื่อง หน้าที่ของการสลับภาษาของกัมเปิร์ช มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งกัมเปิร์ชระบุว่า หน้าที่ของการสลับภาษาในการสื่อสารมี 6 หน้าที่ ได้แก่ การยกถ้อยคำ การจะแจ้งผู้รับสาร การอุทาน การซ้ำถ้อยคำเพื่อยืนยัน การขยายความ และการทำให้ข้อความเป็นเรื่องส่วนตัว

ผู้วิจัยพบว่า หน้าที่ของการสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานของหนูหิน มีทั้งหมด 5 หน้าที่ คือ การยกถ้อยคำ การจะแจ้งผู้รับสาร การอุทาน การซ้ำถ้อยคำเพื่อยืนยัน และการขยายความ จากหน้าที่ทั้งหมดพบว่า หน้าที่เพื่อการยกถ้อยคำมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.91 รองลงมาคือ หน้าที่การขยายความ คิดเป็นร้อยละ 21.19 หน้าที่การซ้ำถ้อยคำเพื่อยืนยัน คิดเป็นร้อยละ 8.61 หน้าที่การอุทาน คิดเป็นร้อยละ 4.64 และหน้าที่ที่พบน้อยที่สุด คือ หน้าที่ การจะแจ้งผู้รับสาร พบเพียงร้อยละ 2.65 เท่านั้น และหน้าที่ที่ไม่พบในการ์ตูนเรื่อง หนูหิน อินเดอะซิตี คือ หน้าที่การทำให้ข้อความเป็นเรื่องส่วนตัว

เมื่อพิจารณาจากร้อยละ ผู้วิจัยพบว่า หน้าที่ของการสลับภาษาที่พบมากสามลำดับแรก คือ การยกถ้อยคำ การขยายความ และการซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ มีร้อยละรวมกันสูงถึง 92.71 ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

หน้าที่ของการสลับภาษาที่พบมากที่สุด คือ การยกถ้อยคำ สาเหตุหลักที่การยกถ้อยคำใช้มากที่สุด เนื่องจากเกิดความไม่รู้หรือไม่แน่ใจในคำภาษาไทยหรือคำบางคำมีความหมายไม่เหมือนหรือไม่เท่ากันในภาษาไทย เช่น คำว่า เปิดแต่แล้ว (แผ่นแนบ, แผ่นแบบไม่เห็นฝุ่น) คำว่า หมุ่นอุ้ยปุย (ແລກไม่มีชั้นดี) เป็นต้น จึงเกิดการสลับภาษาไทยถิ่นอีสานขึ้นเพื่อให้เหมาะสม และตรงความหมายในการสนทนามากกว่า

หน้าที่ที่พบมารองลงมา คือ การขยายความ สาเหตุหลักที่หนูกั้นใช้การขยายความมากเป็นลำดับสอง เนื่องจากต้องการสื่อความที่ตรงความหมายมากที่สุด เพราะหนูกั้นทราบความหมายของทั้งสองภาษา แต่เลือกใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานในการถ่ายทอดใจความสำคัญเพราะสามารถสื่อความได้ตรงความหมายมากกว่า

หน้าที่ที่พบมากเป็นลำดับสาม คือ การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ สาเหตุหลักที่หนูกั้นใช้การซ้ำถ้อยคำเพื่อ เน้นย้ำมากเป็นลำดับสาม เนื่องจากทำให้ถ้อยคำชัดเจนและเข้าใจง่ายมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดภาพพจน์และการสื่อสารบรรลุวัตถุประสงค์มากขึ้น

งานวิจัยนี้มีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยที่เคยมีผู้เสนอไว้ คือ งานวิจัยของวิลาสินี ดาราฉาย (2557) ที่พบว่า หน้าที่การสลับภาษาระหว่างภาษาจีนแต้จิ๋วกับภาษาไทยของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช มีทั้งหมด 7 หน้าที่ โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การยกถ้อยคำ การซ้ำถ้อยคำเพื่อเน้นย้ำ การขยายความ การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัว การอุทาน การเจาะจงผู้รับสาร และการเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นหน้าที่ใหม่ที่ค้นพบ ได้แก่ การยกถ้อยคำ แต่ในงานวิจัยเรื่องนี้ พบเพียง 5 หน้าที่ ไม่พบหน้าที่การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัวและการเปรียบเทียบ

จากการเปรียบเทียบหน้าที่การสลับภาษาของหนูกั้นและของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช พบว่า มีการพบหน้าที่การสลับภาษาที่ใกล้เคียงกันถึงแม้พื้นที่ในการเก็บข้อมูลจะคนละแบบคือ พื้นที่จริงและพื้นที่จินตนาการ แต่ทั้งสองพื้นที่

ชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของภาษาที่ส่งถึงกัน มีการใช้การสลับภาษาเพื่อต้องการให้เนื้อความที่สื่อสารมีความชัดเจนและบรรลุประสงค์ในการสื่อสาร และจากงานวิจัยเรื่องนี้ที่ไม่พบหน้าที่การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัวและการเบี่ยงเบนในการสลับภาษาของหนูหิน อาจเกิดจากการที่การ์ตูนเรื่อง หนูหิน อินเดอะซิตี เป็นการตูนประเภทขำขัน จึงไม่มีการเนื้อความที่ต้องการปกปิดเนื้อหาที่มีความรุนแรง สื่อถึงความแตกแยกหรือแสดงทรศนะในด้านลบ รวมถึงเรื่องเพศด้วย ซึ่งแตกต่างจากพื้นที่จริงที่ต้องมีความคิดเห็นทั้งแง่บวกและแง่ลบปรากฏอยู่ และอีกประการหนึ่งงานวิจัยของวิลาสินี ดาราฉาย มีตัวแปรสำคัญคือ ความเป็นปึกแผ่นจึงทำให้พบหน้าที่การทำให้เป็นเรื่องส่วนตัวและการเบี่ยงเบนเพิ่มขึ้นจากหน้าที่การสลับภาษาที่กัมเป็ระชูไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาหน้าที่และความหมายของการสลับภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นอีสานกับภาษาต่างประเทศของผู้หญิงหรือผู้ชายที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ
2. ควรมีการศึกษาลักษณะการแปลงเพลงลูกทุ่งในหนังสือการ์ตูนเรื่อง หนูหิน อินเดอะซิตี

เอกสารอ้างอิง

- แก้ว กาแก้ว. (2550). การศึกษาเชิงวิเคราะห์ลีลาภาษาในการ์ตูนหนูหิน อินเดอะซิตี ของคุณผดุง ไกรศรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฐานเศรษฐกิจ. (2557). ผ่ากลยุทธ์ สดิกเกอร์ไลน์สายพันธุ์ไทย.ปีที่ 34 ฉบับที่ 2, 973 วันที่ 10 - 13 สิงหาคม พ.ศ. 2557 สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2557, จาก www.thannews.th.com/index.php?option=com_content&view=article&id=241954:2014-08-08-07-37-10&catid=123:2009-02-08-11-44-33&Itemid=491#.U-spT1ZAeuw
- บันลือสาสน์. (2547). การสำรวจหนังสือออกใหม่ที่อยู่ในความสนใจของนักอ่านการ์ตูนไทย (Online). 18 พฤศจิกายน 2547. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2557 จาก www.banluegroup.com.

- บุญณิศา ลิโรตมาภรณ์. (2552). การถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสานผ่านหนังสือการ์ตูนหนูหินอินเตอร์ ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา สื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ผดุง ไกรศรี. (2547-2557). หนูหินอินเดอะซิตี้ เล่ม 1-88. กรุงเทพมหานคร: บันลือสาส์น.
- เมตตา ฟองฤทธิ์. (2556). การสลับภาษาระหว่างไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานของนักจัดรายการวิทยุในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิลาสินี ดาราฉาย. (2557). การสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาสินี ดาราฉายและอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์.(2557). หน้าที่ของการสลับภาษาไทยกับภาษาจีนแต้จิ๋วของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเยาวราช. ศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 14(1), 73-83.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2532). คำจำกัดความศัพท์ในภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Blom, J.P and Gumperz, J. (1972). Socio Meaning in Linguistic Structure: Code-Switching in Norway In direction in Sociolinguistics : The Ethnography of Communication, pp. 407 – 434. Edited by John J. Gumperz and Dell Hymes. New York: Holt , Rinehart and Winston.
- Douglas. C.E. (1978). Linguistic Cod – Switching in Northern Irish Village: Social Interaction and Social Ambition. In Sociolinguistic Patterns in British English. pp. 37-51. Edited by Trudgill, Peter. London: Edward Arnold,

- Gumperz, J. (1982). **Discourse Strategies**. Cambridge: Cambridge University Press,
- Hartley, G. (1957). **The Complete Book of Children Play**. New York: n.p,
- Heredia, Roberto R., and Albarriba, J. (2001) **Bilingual Language Mixing: Why Do Bilinguals Code-Switch?**. Retrieved May 13, 2012, from [http:// www.tamui.edu/ ~rheredia/codeswitch.pdf](http://www.tamui.edu/~rheredia/codeswitch.pdf),
- Romaine, S. (1994). **Language In Society: An Introduction to Sociolinguistic**. NewYork: Oxford,